

ABSTRAKT

NITSCHNEIDEROVÁ, Zuzana: Akcie, ako predmet právnych vzťahov. [Dizertačná práca] / Zuzana Nitschneiderová. – Univerzita Karlova v Prahe. Právnická fakulta; Katedra obchodného práva. – Stupeň odbornej kvalifikácie: Ph.D. – Praha : PFUK, 2010. 179 s.

Predmetom predkladanej dizertačnej práce je právna úprava akcií. Akcie sú predmetom právnych vzťahov, vznikajúcich najmä v oblasti súkromného práva. Práca prináša prehľad a porovnanie českej a slovenskej právnej úpravy akcií a akciového práva. Hlavnými zdrojmi tejto právnej úpravy sú obchodný zákonník, český zákon o ponukách (česky: *nabídkách*) prevzatia, český zákon o premenách obchodných spoločností a družstiev, zákon o cenných papieroch, či český zákon o podnikaní na kapitálovom trhu. Jej cieľom je ponúknuť komplexnú zbierku názorov českých a slovenských popredných komercionalistov na vybrané kapitoly akciového práva.

Dizertačná práca je rozdelená do siedmych kapitol. Prvá kapitola je venovaná všeobecnej právnej úprave akcií. Druhá sa venuje osudu vydaných akcií a popisuje ich najrôznejšie premeny. Tretia kapitola obsahuje výlučne len právnu úpravu hromadných akcií. Štvrtá kapitola sa zaoberá obmedzením prevoditeľnosti akcií v zmysle ustanovení § 156 obchodného zákonníka. Za obmedzením prevoditeľnosti akcií nasleduje (v tejto práci rovnako, ako i v samotnom obchodnom zákonníku) prevod akcií, rozoberaný v piatej kapitole. Šiesta kapitola obsahuje nadobúdanie vlastných akcií spoločnosťou. A posledná, siedma kapitola je venovaná jednému zo základných práv akcionára, a to právu podať žalobu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia.

Jednotlivé kapitoly obsahujú prípadové štúdie, tzv. kazuistiku, ktorá sa vždy vzťahuje na predmet danej kapitoly. Kazuistika predstavuje prípady, s ktorými som sa stretla v praxi a ktoré sú viac, či menej typickými pre akciové spoločnosti a pre ich akcionárov. Cieľom začlenenia kazuistiky do dizertačnej práce bolo priniesť čitateľovi praktické informácie a urobiť tak právnu vedu viac zaujímavou a vo väčšej miere využiteľnou pre prax, dúfajúc, že bude zaujímavým zobrazením realizácie popisovanej právnej úpravy v každodennom živote.

Dizertačná práca je zameraná na porovnanie českého a slovenského obchodného zákonníka a ostatných súvisiacich zákonov, v snahe poukázať na prvky rovnaké a odlišné. Výsledky sú

potom ovplyvnené historickou a kultúrnou blízkosťou oboch krajín, ako i pravidlami legislatívy Európskej únie.

Pokiaľ ide o jednotlivé kapitoly a ich zameranie, kapitola nazvaná „Akcie“ predstavuje ustanovenia §§ 155 a 156 obchodného zákonníka a súvisiace ustanovenia zákona o cenných papieroch. Popisuje rozdielnosť kategorizácie akcií a cenných papierov. Rozoberá jednotlivé charakteristické vlastnosti akcií, ako sú ich podoba (listinná alebo zaknihovaná), forma (na meno alebo na majiteľa), druh (kmeňové alebo prioritné). Dizertačná práca obsahuje vzorové listinné akcie, v záujme názorne ukázať, ako vydať platnú akciu v zmysle českého a slovenského práva.

Prvá časť uvedenej kapitoly obsahuje stručný prehľad histórie niektorých druhov akcií, ktoré boli v minulosti používané najmä v súvislosti s privatizáciou. Boli nimi zlaté akcie a zamestnanecké akcie, ktoré však už v dnešnej dobe neexistujú. Bez ohľadu na to, aké druhy akcií dnešný obchodný zákonník upravuje, je možné, aby stanovky určili osobitné podmienky pre nadobúdanie akcií. I v dnešnej dobe je možné, aby sa zamestnanci spoločnosti stali jej akcionármi za zvýhodnených podmienok upravených obchodným zákonníkom a stanovami. Prvá kapitola sa ďalej venuje zoznamu akcionárov a rozhodujúcemu dňu, ako kategóriám definovaným obchodným zákonníkom v záujme určenia osoby oprávnenej z akcionárskych práv. Kazuistika prvej kapitoly je zameraná na problémy, ktoré sa môžu vyskytnúť pri vydávaní akcií a poskytuje riešenie neplatne vydaných akcií. Posledná časť obsahuje stručnú informáciu o tom, ako bola nedávno v Slovenskej republike menená menovitá hodnota akcií zo slovenských korún na eurá.

Druhá kapitola je nazvaná „Premeny akcií“. Právna úprava premien akcií je predstavovaná obchodným zákonníkom, ale i inými zákonmi, ako sú napr. zákon o premenách obchodných spoločností a družstiev, zákon o cenných papieroch, či zákon o podnikaní na kapitálovom trhu. Kapitola je rozdelená na niekoľko podkapitol, zameraných na: (i) premeny podoby akcií, (ii) premeny formy akcií, (iii) spájanie a štiepenie akcií, (iv) premeny menovitej hodnoty akcií, (v) premeny druhu akcií, a (vi) premeny niektorých obsahových vlastností akcií (akými sú napr. názov či sídlo emitenta). Kapitola popisuje postup výmeny akcií (najmä výmenu listinných akcií) a proces vyhlásenia nevrátených akcií za neplatné. Posledná časť kapitoly rozoberá postavenie záložného veriteľa pri premenách založených (česky: *zastavených*) akcií. V závere je uvedený prehľad slovenskej legislatívy týkajúcej sa premien akcií.

Tretia kapitola sa venuje hromadným akciám, ich právnej úprave a využitiu v praxi.

Ďalšia kapitola nazvaná „Obmedzenie prevoditeľnosti akcií“ rozoberá príslušné ustanovenia § 156 obchodného zákonníka. Do hĺbky pojednáva o obmedzení prevoditeľnosti akcií súhlasom orgánu spoločnosti a predkupným právom na akcie. Rozoberá postup predloženia žiadosti akcionára o súhlas s prevodom jeho akcií, jeho udelenie či odmietnutie, a vyplývajúce dôsledky. Rozsiahla časť je venovaná predkupnému právu na akcie a jeho právnej teórii. V problematike obmedzenia prevoditeľnosti akcií sa rozdielnosť českej a slovenskej právnej úpravy odzrkadľuje v podstatne väčšom rozsahu, než v iných prípadoch. Tretia kapitola obsahuje dve prípadové štúdie. Kazuistika I. popisuje prípad, kedy boli akcie prevedené na tretiu osobu bez súhlasu predstavenstva v situácii, kedy stanovky obsahovali obmedzenie prevoditeľnosti akcií. Kazuistika II. popisuje situáciu, kedy akcionár požiadal o udelenie súhlasu orgánu spoločnosti s prevodom jeho akcií a po odmietnutí požiadal spoločnosť, aby jeho akcie odkúpila v zmysle obchodného zákonníka. Strany sa však dostali do súdneho sporu, ktorého predmetom je otázka primeranosti ceny za akcie. Kazuistika II. sa preto podrobne zamýšľa nad tým, ako určiť primeranosť ceny za akcie. V závere kapitoly sa nachádza stručný komentár k zriaďovaniu záložného práva na akcie, ako i k verejnému charakteru stanov spoločnosti, v súvislosti s verejným charakterom obmedzenia prevoditeľnosti akcií a predkupného práva na akcie.

Nasledovná kapitola stručne popisuje niektoré prevody akcií (venuje sa však výlučne akciám, ktoré nie sú predmetom obchodovania na regulovaných trhoch). Dotýka sa prevodov zaknihovaných akcií len veľmi okrajovo, a sústredí svoju pozornosť na prevody listinných akcií, najmä akcií na meno. Rozoberá zmluvu o prevode akcií a rubopis, v zmysle úpravy obchodného zákonníka. Kazuistika predstavuje prípad, kedy bol prevod listinných akcií na meno rozporovaný prevádzajúcim akcionárom.

Šiesta kapitola je zameraná na nadobúdanie vlastných akcií spoločnosťou a súvisiacu európsku, českú a slovenskú legislatívu. Popisuje najrôznejšie prípady nadobúdania vlastných akcií a ich obmedzenia, týkajúce sa času a hodnoty. Kazuistika odzrkadľuje prípad, kedy spoločnosť nadobudla vlastné akcie a rozhoduje sa o riešení situácie zodpovedajúcim znížením svojho základného kapitálu.

Posledná, siedma kapitola sa zaoberá právom akcionára podať na súd žalobu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia. Uvedená kapitola v detailoch rozoberá podmienky, okolnosti a postupy podania takej žaloby. Kazuistika prináša prípad, kedy akcionár podal žalobu na slovenskom súde. Účelom tejto prípadovej štúdie je poukázať na podstatné rozdielnosti českej a slovenskej právnej úpravy tejto problematiky. Záver

dizertačnej práce je v pomerne veľkom rozsahu venovaný právno-teoretickej otázke právnej povahy uznesenia valného zhromaždenia a prináša i stručný pohľad na otázku teórie nicotných rozhodnutí valného zhromaždenia.